

Čj. R 11-16/2000

V Brně dne 21. 9. 2001

V řízení o rozkladech proti rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 28. 7. 2000 čj. S 37/2000-1006/00-230, ve věci porušení § 3 odst. 1 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb., které podali účastníci řízení – **Bupak Obaly a. s.**, se sídlem v Českých Budějovicích, PSČ 370 52, Papírenská 41, IČ 45 02 25 34, právně zastoupená na základě plné moci ze dne 4. 9. 2000 Mgr. Martinem Voborníkem, advokátem advokátní kanceláře Brzobohatý Brož & Honsa, v. o. s., se sídlem v Praze 1, PSČ 110 00, Senovážné nám. 3, **MODEL OBALY a. s.**, se sídlem v Opavě, PSČ 746 01, Těšínská 102, IČ 45 19 29 44, právně zastoupená na základě plné moci ze dne 4. 6. 2000 JUDr. Petrem Grobelným, se sídlem v Ostravě 1, PSČ 728 86, Sokolská tř. 21, v substituci JUDr. Janem Skřípským, Ph.D., advokátem, se sídlem tamtéž, **AssiDomän Packaging Česká republika s. r. o.**, se sídlem v Žebráku, PSČ 267 53, Skandinávská 1000, IČ 25 10 55 82, právně zastoupená na základě plné moci ze dne 30. 7. 2000 Mgr. Vladimírou Horákovou, advokátkou, se sídlem v Mělníku, PSČ 276 01, Kokořínská 1831/52, **Kappa Karton Morava, s. r. o.**, se sídlem v Žimrovicích, PSČ 747 41, IČ 47 67 50 80, právně zastoupená na základě plné moci ze dne 26. 6. 2000 Mgr. Martinem Hofmanem, advokátem, se sídlem v Opavě, PSČ 746 01, Solná 27, v substituci Mgr. Rudolfem Grochalem, advokátním koncipientem, se sídlem tamtéž, **OBALLEX s. r. o.**, se sídlem v Jílové u Děčína, PSČ 407 01, Teplická 109, IČ 44 22 28 82, právně zastoupená na základě plné moci ze dne 9. 8. 2000 JUDr. Markem Noskem, advokátem, se sídlem v Praze 1, PSČ 110 00, Platněřská 4, **THIMM Obaly, k. s.**, se sídlem ve Všetatech, PSČ 277 16, U Nádraží, IČ 49 54 66 94, právně zastoupená na základě plné moci ze dne 13. 7. 2000 JUDr. Petrem Novotným, advokátem advokátní kanceláře Rödl & Partner, v. o. s., se sídlem v Praze 1, PSČ 110 00, Platněřská 2, jsem podle ustanovení § 59 odst. 2 a ustanovení § 30 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, na návrh zvláštní komise ustavené podle § 61 odst. 2 téhož zákona

r o z h o d l

takto:

Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 28. 7. 2000 čj. S 37/2000-1006/00-230 **r u š í m** a správní řízení **zastavuji**.

O d ů v o d n ě n í

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen “Úřad”) vydal dne 28. 7. 2000 rozhodnutí čj. S 37/2000-1006/00-230, v jehož 1. výrokové části deklaroval, že shora jmenovaní účastníci řízení porušili ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů (dále jen “zákon” anebo “zákon o ochraně hospodářské soutěže”) tím, že jednali ve vzájemné shodě při projednávání zvýšení cen obalů z vlnité lepenky se svými odběrateli, neboť těmto shodně od data 1. 4. 2000 navrhovali zvýšení ceny s cílem dosáhnout průměrného zvýšení až o 15 %, čímž realizovali svůj záměr vyplývající z tiskové zprávy zpracované společností THIMM Obaly, k. s., která byla podkladem pro novinový článek uveřejněný dne 16. 3. 2000 v deníku Hospodářské noviny pod názvem “Lepenkové obaly budou od dubna dražší”. Pokračování v tomto jednání Úřad účastníkům řízení s odkazem na ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) zákona zakázal. Ve 2. výrokové části Úřad účastníkům řízení s odkazem na ustanovení § 11 odst. 1 písm. h) a § 14 odst. 4 zákona uložil pokuty v úhrnné výši 7,800 000,- Kč, a to společnosti Bupak Obaly a. s. 2,300 000,- Kč, společnosti MODEL OBALY a. s. 2,000 000,- Kč, společnosti AssiDomän Packaging Česká republika s. r. o. 400 000,- Kč, společnosti Kappa Karton Morava, s. r. o. 1,000 000,- Kč, společnosti OBALEX s. r. o. 1,500 000,- Kč a společnosti THIMM Obaly, k. s. 600 000,- Kč.

Proti tomuto rozhodnutí podali všichni účastníci řízení včas rozklady. Vznesené námitky jsou vzhledem k obsáhlosti rozkladů dále uvedeny jen ve stručném přehledu.

Účastník řízení **Bupak Obaly a. s.** shrnul své námitky v závěru rozkladu takto: zvýšení cen obalů z vlnité lepenky bylo reakcí na zvýšení cen vstupů. Nešlo o jednání koordinované, ale o soubor paralelních samostatných jednání vyvolaných shodnou vnější objektivní ekonomickou okolností. Účastníci řízení nekoordinovali zvýšení cen, ani oznámení o zvýšení cen v Hospodářských novinách a institucionálně jednali pouze o cenách vstupní suroviny v návaznosti na vývoj ceny papíru na světových trzích a v návaznosti na světové trendy, nikoli však o cenách obalů z vlnité lepenky. Finální ceny svých produktů stanovil každý z účastníků řízení samostatně. Není pravdou, že článek, otištěný v Hospodářských novinách dne 16. 3. 2000 “Lepenkové obaly budou od dubna dražší”, představuje dohodu účastníků řízení, neboť tento článek je výsledkem rešerše příslušné redakce. Článek představuje souhrn názorů jednotlivých výrobců, kteří byli osloveni za účelem zodpovězení dotazu. Napadené rozhodnutí je v rozporu se správním řádem, popírá praxi Úřadu a zásady stanovené Evropskou komisí pro definici jednání ve vzájemné shodě. S ohledem na vznesené námitky účastník řízení navrhl, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno.

Účastník řízení **MODEL OBALY a. s.** v rozkladu zejména uvedl, že nejednal o zvyšování cen svých výrobků s konkurenty, ani svůj postup s nimi nekoordinoval. Ke zvýšení cen finálních výrobků jej nutilo zvýšení cen papíru v období ledna až března 2000 – tzv. třetí vlna zdražování papíru. Zvýšení však neproběhlo “skokem” k 1. 4. 2000, ale postupně, což doložil grafickým znázorněním cenového vývoje. Účastník řízení připustil, že některé zákazníky o zvýšení cen k 1. 4. 2000 písemně informoval, ale jednalo se o termín, který byl z hlediska ekonomických úvah společnosti konečným termínem, k němuž mělo být završeno jednání s odběrateli o zvýšení cen v důsledku tzv. třetí vlny zdražení papíru. Datem 1. 4. 2000 začínalo období 2. kvartálu, k němuž musela být problematika řešena v případech zákazníků s kvartálními smlouvami. Pokud se jedná o zákazníky s nimiž společnost nemá uzavřené kvartální smlouvy, je praxí společnosti zohlednit zvýšení cen finálních výrobků do jednoho

měsíce, neboť skladové zásoby vstupních materiálů nepřekračují 30 dnů. Ekonomické úvahy společnosti se řídily poznatky z trhů ve vyspělých evropských zemích, které jsou prezentovány například v odborném časopise EUWID.

V souvislosti s článkem v Hospodářských novinách účastník řízení namítl, že mu nebylo nic známo o tiskové zprávě, která byla podkladem pro sepsání tohoto článku. Podle účastníka řízení bylo ve správním řízení jednoznačně a nade vší pochybnost prokázáno, že tisková zpráva, kterou vypracovala ing. Boříková, pracovnice mediální agentury EKLETIK Communications, s. r. o., byla výlučnou mediální aktivitou společnosti THIMM Obaly, k. s. a účastník řízení o ní neměl žádnou vědomost; rovněž tak mu nebyl prokázán žádný kontakt s touto agenturou za účelem konzultace tiskové zprávy a medializace problému.

Dále namítl, že správní řízení neprokázalo žádné kontakty mezi ním a jinými účastníky řízení, které by svědčily o jednání o cenách výrobků z vlnité lepenky, ani o dopadech cen vstupů na ceny finálních výrobků a zdůraznil, že mezi účastníky řízení i v období dubna 2000 probíhal běžný konkurenční boj, kdy společnost ztratila některé zákazníky, kteří přešli ke konkurenčním výrobcům – dalším účastníkům řízení. Rovněž uvedl, že v řízení nebylo zjištěno, a to např. výsledky statutárních zástupců, zda docházelo ke kontaktům osob, které jsou oprávněny jednat za společnost, a v tomto směru navrhl dodatečné výsledky ing. Ivo Koláře, prokuristy společnosti a Dr. Waltera Hintenbergera, člena představenstva a prokuristy společnosti. Účastník řízení také namítl důkazní nepoužitelnost dokumentů, kdy Úřad namísto výsledků svědků prováděl dokazování pomocí tzv. informací od vedoucích pracovníků účastníků řízení a dále nepřezkoumatelnost odůvodnění uložené pokuty, neboť Úřad neodůvodnil diferenciaci uložených pokut, resp. neuvedl, jakými úvahami se řídil při rozhodování o uložení pokuty jednotlivým účastníkům řízení. Závěrem rozkladu účastník řízení navrhl, aby rozhodnutí bylo zrušeno a řízení zastaveno.

Účastník řízení **AssiDomän Packaging Česká Republika s. r. o.** vznesl v rozkladu procesní námitky k výroku rozhodnutí, který podle něj neobsahoval časové a místní určení jednání, které bylo porušením zákona, dále pak námitky, že ve výroku rozhodnutí o zákazu pokračování v inkriminovaném jednání byla opomenuto časové určení, od kterého mají účastníci řízení tuto povinnost plnit. Ke skutkové stránce věci zejména namítl, že rozhodnutí nevychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci a zásady materiální pravdy, neboť jednání Svazu výrobců a zpracovatelů vlnité lepenky dne 22. 2. 2000 v Kamenném Mlýně u Bratislavy se vůbec neúčastnil a není žádný důkaz, který by potvrzoval jeho jiná jednání s ostatními účastníky řízení, na nichž by se vzájemně informovali o své cenové politice. Nelze vyloučit, že jednání dne 22. 2. 2000 se účastnil zástupce společnosti AssiDomän Packaging Slovenská republika, s. r. o., která však není totožná se společností účastníka řízení. Dále uvedl, že se neúčastnil žádných jednání sekce výrobců vlnité lepenky v České republice při Svazu průmyslu a celulózy, na kterých by bylo jednáno o cenové politice, když zároveň ani není členem této sekce a o závěrech nebo obsahu jednání mezi ostatními soutěžiteli nebyl informován.

V další části rozkladu se účastník řízení dotkl problematiky zmíněného článku v Hospodářských novinách se zdůrazněním, že na jeho sepsání a zveřejnění neměl žádný podíl, a jeho rozhodnutí nedomáhat se z určitých důvodů tiskové opravy není důkazem, že spolu s ostatními účastníky řízení porušil zákon o ochraně hospodářské soutěže.

Dále účastník řízení mj. uvedl, že jeho společnost reagovala na zvýšení cen papíru samostatně bez dohody s ostatními účastníky řízení a různě vůči svým zákazníkům. Ke

změnám cen docházelo u jednotlivých zákazníků v časovém rozmezí březen až červenec 2000, nikoliv plošně k 1. 4. 2000. Rovněž připomněl, že v daném případě se nejednalo o "normální" podmínky na trhu, neboť ceny vstupů se výrazně a opakovaně zvyšovaly, a to ve vztahu ke všem výrobcům a dodavatelům vlnité lepenky. Z rozhodnutí rovněž není patrné, jakými úvahami byl Úřad veden přijal-li závěr, že byla prokázána příčinná souvislost mezi jednáním a následkem. To platí zejména ve vztahu k následku, který nebyl vůbec dokazován, neboť bylo-li následkem jednání účastníků řízení omezeno rozhodování odběratelů v důsledku fixace cen u všech dodavatelů obalů z vlnité lepenky, jak tvrdí Úřad, musela by se tato skutečnost na trhu projevit. Pokud jde o společnost účastníka řízení, tato v období duben až červenec 2000 zaznamenala zisk i ztrátu některých zákazníků, jakož i snížení či zvýšení objemů dodávek u některých zákazníků. Jednání ve shodě se účastník řízení nedopustil, neboť ve svém podnikání se řídí vlastní cenovou politikou, vycházející z vlastních obchodních podmínek. Skutečnost, že je nezávislým obchodním subjektem jej však nezbavuje práva adaptovat se na existující či předpokládané chování svých konkurentů a dodavatelů. Jeho jednání při zvyšování cen bylo pouze paralelní s ostatními účastníky řízení, nikoliv vědomé a koordinované. Závěrem rozkladu účastník řízení navrhl, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno.

Účastník řízení **Kappa Karton Morava, s. r. o.** v rozkladu zejména namítl, že nikdy nejednal se svými konkurenty o zvyšování cen svých výrobků s tím, že vytýkané skutečnosti v odůvodnění napadeného rozhodnutí se nezakládají na pravdě a jsou pouhou myšlenkovou konstrukcí Úřadu. Na podporu tohoto tvrzení argumentoval poukazy na rozpory v odůvodnění napadeného rozhodnutí a předložil dokumenty o své cenové politice před a po datu 1. 4. 2000. V této souvislosti mj. uvedl, že jeho vlastník nizozemská společnost Kappa Packaging Netherland, jej již 26. 1. 2000 informovala o předpokládaném nárůstu cen papíru a následně dne 25. 2. 2000 od ní obdržel závazný pokyn k neprodlenému zvýšení cen výrobků s mezním termínem do 1. 4. 2000, kdy cenový nárůst měl představovat 12 – 15 %. Účastník řízení odmítl tvrzení Úřadu o poškození odběratelů vyššími cenami a jejich omezení ve výběru dodavatelů s tím, že každá jeho zakázka je vysoce individuální a sjednávána za individuálních obchodních podmínek. Sdělil, že u jeho společnosti v průběhu správního řízení došlo naopak k propadu výroby a omezení směnných provozů, což způsobil právě odliv zákazníků po zdražení, kteří přešli k jiným dodavatelům.

Zároveň účastník řízení popřel jakýkoliv podíl na sepsání a zveřejnění zmíněného článku v Hospodářských novinách s tím, že neprodleně po jeho zveřejnění kontaktoval mediální agenturu EKLEKTIC Communications, s. r. o., aby vyslovil výhrady k obsahu tohoto článku.

Závěrem rozkladu účastník řízení znovu zdůraznil, že nejednal ve shodě s jinými výrobci obalů z vlnité lepenky a nesouhlasil s tvrzením Úřadu, že zmíněný článek ovlivnil jeho cenové rozhodování. Nezúčastnil se žádných společných jednání o zvyšování cen výrobků z vlnité lepenky, zvýšení cen bylo dáno pokynem jeho zahraničního vlastníka a při tomto zvyšování jednal samostatně bez součinnosti s ostatními účastníky správního řízení. Navrhl, aby rozhodnutí bylo zrušeno a správní řízení zastaveno, anebo zrušeno a věc vrácena správnímu orgánu, který je vydal, k novému projednání ve světle skutečností v rozkladu uvedených.

Účastník řízení **OBALEX s. r. o.** v úvodu rozkladu navrhl, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a v případě, že nebudou po jeho přezkoumání dány podmínky pro úplné zrušení, navrhl, aby pokuta mu uložená byla přiměřeně snížena. V další části rozkladu pak odmítl svůj

podíl na sepsání a zveřejnění zmíněného článku s tím, že zástupce společnosti, kontaktovaný redaktorkou Hospodářských novin, pouze na její dotaz v předmětné věci sdělil svůj názor, že dojde ke zvýšení cen v závislosti na růstu ceny papíru. Poskytnutí této informace nelze podle účastníka řízení považovat za důkaz účasti na přípravě tiskové zprávy a zejména za důkaz, že při zvyšování cen jednal s ostatními účastníky řízení ve vzájemné shodě. Dále poukázal na nesprávnou interpretaci výpovědi zástupce společnosti ing. Václava Myslivce, který naopak potvrdil individuální přístup každého výrobce při zvyšování cen a nikoliv shodné zvyšování v jeden okamžik. Sám účastník řízení takto postupoval a i když skutečně vyvolal s některými zákazníky jednání o zvýšení cen svých výrobků od druhého čtvrtletí 2000, jako důsledek toho, že většina jeho dodavatelů začala zvyšovat cenu papíru od 1. 3. 2000, při těchto jednáních nikdy nenavrhol jednotně všem svým zákazníkům zvýšení ceny o 12 – 15 % od 1. 4. 2000. Vědom si právních možností vyplývajících z uzavřených smluv postupoval individuálně v závislosti na typu kupní smlouvy, cenovém ujednání a celkovém vývoji obchodních vztahů s jednotlivým zákazníkem. Docházelo k rozdílnému zvýšení kupní ceny v rozdílný časový okamžik, kdy zvyšování cen probíhalo jak před 1. 4. 2000, tak po tomto datu. Jako důkaz přiložil k rozkladu přehled cenových změn u 50 nejvýznamnějších zákazníků.

Účastník řízení **THIMM Obaly, k. s.** v úvodu rozkladu navrhl, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a řízení zastaveno. Tento návrh odůvodnil zejména takto: zástupce společnosti sice k článku v Hospodářských novinách poskytl podklady, obsah článku však byl zkreslen, neboť zmíněný podklad v žádném případě nehovořil o shodě všech výrobců v otázce zvyšování cen. Ze strany autora článku jde o vlastní úvahu, která nemůže být vykládána jako důkaz jednání ve vzájemné shodě. Dále účastník řízení matematickými výpočty dokladoval, že 15 % zvýšení cen je při zvýšení cen papíru o 30 – 40 %, který se na finálním výrobku podílí až 60 %, ekonomicky nezbytné a odkázal v tomto směru také na články v odborném časopise EUWID v letech 1999 a 2000. Dále uvedl, že z několika sdružení v oboru výrobců vlnité lepenky je členem pouze ve Svazu výrobců a zpracovatelů vlnité lepenky, avšak jeho jednání dne 22. 2. 2000 se neúčastnil a Úřad neprokázal, že by se účastnil jakéhokoliv jiného jednání, na kterém by bylo jednáno o zveřejnění informace o cenách, anebo o zvyšování cen papíru nebo vlnité lepenky. Účastník řízení považuje za nesporné, že účastníci řízení zvyšovali své ceny nezávisle na sobě, neboť jinak by nemohlo docházet k nárůstu v rozmezí do 3 do 15 %, což samo o sobě dokládá individuální postup každého z nich. Připomněl, že jeho společnost má s 95 % odběratelů uzavřené dlouhodobé smlouvy, podle nichž jsou strany povinny zahájit jednání o úpravě ceny vlnité lepenky v závislosti na ceně papíru uveřejňované v odborném časopise EUWID.

V závěrečném shrnutí účastník řízení namítl, že Úřad ve vztahu k jeho společnosti opřel užitou právní kvalifikaci v otázce koordinovaného postupu o skutkový stav, který nemá oporu v souhrnu provedených důkazů. Úřad neprokázal, že se účastník řízení účastnil jakéhokoliv jednání, kde by byla probírána otázka medializace zvýšení ceny vlnité lepenky, otázka ceny papíru jako suroviny pro výrobu vlnité lepenky nebo otázka ceny vlnité lepenky samotné. Úřad se nevypořádal s otázkou, zda vlastní interní postup účastníků řízení nebyl determinován hlavně růstem ceny papíru. Bylo-li toto zvýšení v podnicích účastníků řízení interně diskutováno, nelze to považovat za společný záměr zvýšit shodně ceny ve stejném rozmezí a ke stejnému datu. Úřad ztotožnil tiskovou zprávu s článkem uveřejněným v Hospodářských novinách a nesprávně ve své argumentaci vycházel z tohoto článku namísto z tiskové zprávy. Úřad rovněž neprokázal, že účastníkům řízení byl obsah tiskové zprávy před zveřejněním znám.

Úřad, jako správní orgán prvního stupně, neshledal důvody pro postup podle ustanovení § 57 odst. 1 správního řádu a v souladu s ustanovením § 57 odst. 2 správního řádu postoupil věc k rozhodnutí orgánu rozhodujícímu o rozkladu.

Dne 1. 7. 2001 nabyl účinnosti zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, který zrušil zákon č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů. Podle ustanovení § 27 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb. se řízení zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona dokončí podle dosavadních předpisů.

Podle ustanovení § 59 odst. 1 správního řádu jsem napadené rozhodnutí včetně příslušného správního spisu přezkoumal v celém rozsahu a o námitkách účastníků řízení uvážil takto:

Skutkovou podstatu porušení zákona účastníky řízení Úřad právně kvalifikoval jako jednání ve vzájemné shodě zakázané soutěžitelům v ustanovení § 3 odst. 1 zákona. Obecně soutěžní právo za zakázané jednání ve vzájemné shodě pokládá určitý společně koordinovaný postup soutěžitelů, jemuž předcházely přímé nebo nepřímé vzájemné kontakty a kdy jejich nezávislé podnikatelské chování, resp. rizika soutěže, bylo nahrazeno praktickou kooperací. Cílem koordinace či kooperace je odstranění nejistoty o budoucím chování konkurentů, popřípadě jiných soutěžitelů na trhu. To, že Úřad v rámci správního řízení neshromáždí přímé důkazy takovéto kooperace či koordinace, nevyklučuje, aby byla prokázána pomocí důkazů nepřímých. Nepřímým důkazem může být i takové chování soutěžitelů, jehož příčinu nelze vysvětlit jiným způsobem, než předchozím vzájemným ovlivněním. Pro přijetí tohoto nepřímého důkazu je však nezbytné vyvrátit pochybnosti o tom, že ke společnému postupu soutěžitelů došlo následkem jejich přímého nebo zprostředkovaného kontaktu a pochybnosti, zda jejich jednání není jen náhodné nebo logickým důsledkem ekonomických podmínek na trhu určitého zboží.

Účastníci řízení podle bodu 1. výroku rozhodnutí porušili zákon tím, že vůči svým odběratelům jednali ve vzájemné shodě při projednávání zvýšení cen obalů z vlnité lepenky, když jim shodně od data 1. 4. 2000 navrhovali zvýšení cen s cílem dosáhnout průměrného zvýšení až o 15 %, čímž realizovali svůj záměr, vyplývající z tiskové zprávy společnosti THIMM Obaly, k. s., který byl podkladem pro článek v Hospodářských novinách dne 16. 3. 2000 s názvem "Lepenkové obaly budou od dubna dražší". Ze smyslu výroku a odůvodnění rozhodnutí ve vztahu k právní kvalifikaci chování účastníků řízení je zřejmé, že slova "svůj záměr" Úřad vykládal jako "společný záměr", nikoliv jako individuální záměr každého z účastníků řízení. Výrok se tak vnitřně člení na dvě vzájemně podmíněné tvrzené skutečnosti a) společný záměr účastníků řízení vyplývající ze zmíněné tiskové zprávy - v dubnu 2000 zvýšit ceny obalů z vlnité lepenky, b) realizace společného záměru účastníky řízení, když svým zákazníkům shodně od 1. 4. 2000 navrhovali zvýšení cen za tyto výrobky v průměru o 15 %.

Zmíněný článek pojednával o důsledcích zdražení ceny papíru, co by vstupní suroviny pro výrobu obalů z vlnité lepenky a mj. obsahoval větu: "Na zdražení své produkce se shodli všichni tuzemští výrobci – firmy THIMM Obaly, Kappa Karton Morava, Obalex, Assidomän, Bupak a Model Opava." (ve spise l. č. 1). Takto formulovaná mediální informace byla nesporně legitimním podnětem pro šetření Úřadu. Vzhledem k tomu, že na straně jedné se o tento článek opírá výrok napadeného rozhodnutí, na straně druhé byla v průběhu prvostupňového řízení a v rozkladech všemi účastníky řízení popírána společná účast na

přípravě a zveřejnění tohoto článku, přezkoumal jsem okolnosti jeho zveřejnění podle shromážděných spisových materiálů.

Z obsahu spisu, zejména z protokolů o výsledku jednotlivých osob na straně účastníků řízení a osob, které se podílely na zveřejnění tiskové zprávy (ve spise např. l. č. 449-452, 453-456, 962-967), vyplynulo, že tzv. tisková zpráva, která byla podkladem pro novinový článek, byla vypracována z iniciativy společnosti THIMM Obaly, k. s., jmenovitě jejího jednatele pana Jense Handkammera, který požádal o jazykovou korekturu v češtině generálního ředitele společnosti Bupak Obaly, a. s., pana ing. Jiřího Jandu. Z výsledků nebylo úplně objasněno, zda se pan Handkammer obrátil na pana ing. Jandu jako na předsedu Svazu výrobců a zpracovatelů vlnité lepenky, anebo jako na generálního ředitele společnosti Bupak Obaly, a. s.; pro posouzení věci to však není významné. Tisková zpráva (ve spise např. l. č. 457) popisuje v té době reálnou situaci na trhu vyvolanou opakovaným zdražováním papíru - rozhodujícího materiálu pro výrobu obalů z vlnité lepenky s tím, že výše zdražení papíru odpovídá průměrnému zvýšení cen obalů o 12 – 15 %, které budou muset čeští výrobci vlnité lepenky požadovat od dubna 2000. Tisková zpráva však prokazatelně neobsahuje klíčové slovo “shodli”, tento termín se objevil až v novinovém článku. Z výpovědí účastníků řízení a svědeckých výpovědí sice vyplývá, že někteří z účastníků řízení byli před zveřejněním zmíněného článku kontaktováni pracovníci agentury EKLEKTIC Communications, s. r. o. ing. Veronikou Boříkovou, a to na základě požadavku médií, zejména požadavku redaktorky Hospodářských novin paní Dany Rybákové, se žádostí o sdělení názoru na vzniklou situaci na trhu, ale jejich účast na vypracování tiskové zprávy, popřípadě samotná dohoda o jejím zveřejnění, v řízení prokázána nebyla. Individuální vyjádření k situaci na trhu na základě telefonického dotazu redakce nelze samo o sobě považovat za výsledek dohody jednotlivých osob. V souvislosti se zveřejněním informace v médiích někteří z účastníků řízení také vypověděli, že po otištění článku se proti jeho zkrácenému obsahu ohrazovali; to, že z různých důvodů nepožádali o tiskovou opravu, není důkazem svědčícím ve prospěch závěru o společném záměru všech účastníků řízení v určitém okamžiku shodně postupovat při zvyšování cen svých výrobků. Uzavírám, že tato část výroku v bodě 1. neodpovídá provedenému dokazování. Správné řízení spolehlivě neprokázalo, že příprava a zveřejnění zmíněného článku představuje dohodnutý společný záměr všech účastníků řízení k určitému datu se na trhu chovat určitým způsobem tak, jak se uvádí ve výroku v bodě 1.

Jak je shora uvedeno, úvod této výrokové části deklaruje, že účastníci řízení jednali ve vzájemné shodě při projednávání zvýšení cen obalů z vlnité lepenky se svými odběrateli, neboť jim shodně od data 1. 4. 2000 navrhovali zvýšení ceny s cílem dosáhnout průměrného zvýšení až o 15 %. Aby takto formulovaný výrok mohl obstát, musí být zejména získány důkazy o tom, že všichni účastníci řízení s konkrétními odběrateli (v rozsahu alespoň reprezentativního vzorku) taková jednání vedli či jinak jim sdělili, že konkrétně k 1. 4. 2000 navrhnou zvýšení stávající ceny až o 15 %. Výrok sice hovoří o “průměrném zvýšení až o 15 %”, ale použitý termín “průměrné zvýšení” je stěžejně přezkoumatelný, neboť při změně stávajících smluv s jednotlivými odběrateli nemohlo být jednáno o průměrném zvýšení, ale o konkrétním zvýšení dosud kontrahované ceny ať již v procentuálním nebo korunovém hodnotovém vyjádření. Listiny dokumentující alespoň některá kontrakční jednání účastníků řízení však spis neobsahuje. V tomto směru nebyl také vyslechnut ani jeden z odběratelů účastníků řízení. Ani z protokolů o výsledku účastníků řízení a svědeckých výpovědí nevyplývá žádná skutečnost na podporu 1. výrokové části.

Správní řízení pouze prokázalo určité kontakty účastníků řízení v profesních sdruženích, i když ne všichni se zúčastnili jednání, na která je odkazováno v odůvodnění rozhodnutí. Dále bylo prokázáno, že na těchto jednáních se hovořilo o zvýšených cenách papíru co by vstupní suroviny pro výrobu obalů z vlnité lepenky. Všichni účastníci řízení a další vyslechnuté osoby však v řízení popřeli, že by při těchto jednáních byly projednávány ceny finálních výrobků – obalů. Důkaz o tom nevyplývá ani z jiných dokumentů (např. ze zápisů z těchto jednání, interních zápisů o projednávání cenové problematiky uvnitř podniků účastníků řízení, z jejich korespondence apod). Tím byla důkazní pozice prvostupňového správního orgánu o cenové shodě sice ztížena, ale prokázané kontakty účastníků řízení jsou jen částí souboru důkazních prostředků, ze kterých lze za určitých okolností dovodit, že jednání ve vzájemné shodě bylo determinováno těmito kontakty. Pro konstataci porušení ustanovení § 3 odst. 1 zákona o ochraně hospodářské soutěže, ať již uzavřením zakázané dohody, přijetím zakázaného rozhodnutí sdružení podnikatelů, anebo zakázaného jednání ve vzájemné shodě, je vždy nezbytné získat důkazy jednak o protisoutěžním chování soutěžitelů a dále důkazy o skutečném nebo možném protisoutěžním následku tohoto chování z hlediska zákona o ochraně hospodářské soutěže. Konkrétní důkazy v daném případě znamenají zjistit, jakou cenu účastníci řízení po svých odběratelích skutečně požadovali a zda odpovídala údajně dohodnutému průměrnému procentu zvýšení, zda ji požadovali k datu 1. 4. 2000, jak říká výrok v bodě 1., a poté, zda toto chování bylo výsledkem vzájemné koordinace či kooperace účastníků řízení. Pakliže toto ve správním řízení spolehlivě zjištěno nebylo, výrok pod bodem 1. ve světle provedeného dokazování neobstojí. Naopak ze spisových materiálů a z námitek v rozkladu vyplývá, že všichni účastníci řízení sice považovali zvýšení cen obalů v důsledku zvýšených cen papíru za nezbytné, avšak proces zvyšování cen nebyl všemi účastníky řízení shodně nastartován k 1. 4. 2000, probíhal v různém čase před i po dubnu 2000, přičemž skutečně dosažené cenové navýšení vykazuje takové rozdíly mezi jednotlivými účastníky řízení, které spíše nasvědčují jejich individuálnímu postupu vůči zákazníkům.

Po celkovém posouzení věci na základě vyhodnocení shromážděných důkazů jak jednotlivě, tak ve všech souvislostech, jsem dospěl k těmto závěrům:

Správní řízení prokázalo pouze to, že všichni účastníci řízení po opakovaném zvýšení cen papíru počátkem roku 2000 považovali zvýšení ceny obalů o cca 12 – 15 % za ekonomickou nutnost, neboť papír je surovinou, která ve výrobě obalů tvoří cca 60 % materiálu a jeho cena byla zvýšena o cca 30 %. Jednalo se o všeobecně známé skutečnosti, které byly veřejně diskutovány a publikovány v odborném časopise EUWID. V důsledku zvýšení cen papíru přikročili účastníci řízení k jednáním se svými odběrateli o zvýšení cen obalů. Jaké zvýšení ceny účastníci řízení při individuálních jednáních odběratelům navrhovali, zjištěno nebylo, skutečné zvýšení cen však zdaleka nedosáhlo u všech účastníků řízení v průměru zmíněných 15 %. Cenové změny neproběhly u všech účastníků řízení shodně k 1. 4. 2000, ale v širším časovém období přibližně v březnu až červenci 2000. Nebylo prokázáno, že u odběratelů účastníků řízení došlo k omezení výběru dodavatele na základě cenové nabídky; jak je shora uvedeno, žádný z odběratelů účastníků řízení jednak nebyl v řízení vyslechnut a účastníci řízení naopak předložili přehledy o zisku i ztrátě určitého počtu zákazníků v inkriminovaném období právě v souvislosti s cenovými změnami. Důvodně lze mít za to, že ekonomické chování účastníků řízení bylo podnikatelskou reakcí na změnu tržních podmínek v souvislosti s výrazným zdražením papíru. Nejednalo se o situaci, kdy ve stejném časovém okamžiku dojde k jednotnému zvýšení cen konkurentů, aniž se významně změnily tržní podmínky. Správní řízení neprokázalo, že postup účastníků řízení byl založen na společně dohodnutém záměru, vzájemné koordinaci či kooperaci, jež by odstranila nejistotu ohledně budoucího chování účastníků řízení – konkurentů na trhu obalů z vlnité

lepenky. Úřad ve správním řízení neshromáždil takový soubor přímých nebo nepřímých důkazů, které by spolu vzájemně korespondovaly a vytvořily ucelený kruh, z něhož by bylo možné bezpečně dovodit, že účastníci řízení při jednáních s odběrateli o zvýšení cen svých výrobků v první polovině roku 2000 jednali ve vzájemné shodě ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 zákona, a to tak, jak deklaruje 1. výroková část rozhodnutí.

Ze všech těchto důvodů jsem v souladu s ustanoveními § 59 odst. 2 a § 30 správního řádu rozhodl o zrušení napadeného rozhodnutí a zastavení správního řízení. Vzhledem k tomu nepovažuji za nezbytné jednotlivě se vyjadřovat ke všem vzneseným námitkám v rozkladech.

P o u č e n í

Proti tomuto rozhodnutí se nelze podle ustanovení § 61 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, dále odvolat.

Ing. Josef Bednář
předseda
Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Rozhodnutí obdrží:

právní zástupce společnosti Bupak Obaly a. s.:
Mgr. Martin Voborník, advokát
advokátní kancelář Brzobohatý Brož & Honsa
Senovážné náměstí 3, 110 00 Praha 1

právní zástupce společnosti MODEL OBALY a. s.:
JUDr. Petr Grobelný, advokát
Sokolská tř 21, 728 86 Ostrava 1

právní zástupkyně společnosti AssiDomän Packaging ČR s. r. o.:
Mgr. Vladimíra Horáková, advokátka
Kokořínská 1831/52, 276 01 Mělník

právní zástupce společnosti Kappa Karton Morava, s. r. o.:
Mgr. Martin Hofman, advokát
Solná 27, 746 01 Opava

právní zástupce společnosti OBALEX s. r. o.:
JUDr. Marek Nosek, advokát
Platněřská 4, 110 00 Praha 1

právní zástupce společnosti THIMM Obaly, k. s.:
JUDr. Petr Novotný, advokát
advokátní kancelář Rödl & Partner, v. o. s.
Platněřská 2, 110 00 Praha 1

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 9. 10. 2001.

